

Kahta TPAO Atatürk Ortaokulu Rehberlik Servisi

REHBERLİK VE KARIYER PLANLAMA DERSİ KİTAPÇIĞI

Psk.Dan.Hatice DOKUMACI
Psk.Dan.Vedat BAKIR

PROGRAMIN UYGULANMASI

Programın uygulanmasında aşağıdaki hususlar dikkate alınmalıdır:

- 1) İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) "*Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersi*" haftada bir saat okutulacak bir derstir. Bu dersi şube rehber öğretmen okutmakla görevlidir. Şuberehber öğretmen, programda yer alan kazanımların işleniş dağılımını bu dersin toplam saatini dikkate alarak planlamalıdır.
- 2) Okul rehber öğretmeni programın kazanımlarının ölçülmesinde, çocukların yetenek, ilgi ve değerlerinin belirlenmesinde şube rehber öğretmenlerine gerekli desteği sağlamalıdır.
- 3) Programda "güvenli ve sağlıklı yaşam" ve "kendini tanıma" konuları işlenirken öğrencilerin gelişim özellikleri, ihtiyaçları, çevreye ve sosyal yaşama uyumları, ilgi ve yeteneklerini keşfetmeleri, güçlü ve zayıf yönlerini fark etmeleri, kendilerini zararlı alışkanlıklardan korumaları gibi hususlara dikkat edilmelidir.
- 4) Programda "eğitim yaşamı" ve "kendini tanıma" konuları işlenirken bireysel farklılıkları keşfetme, ilgi ve yeteneklerini fark etme, kendi öğrenme yollarını anlama, başarılı bir eğitim yaşamı sürdürmeleri gibi hususlara dikkat edilmelidir.
- 5) Programda "kariyer planlama", "meslekleri tanıma" ve "kendini tanıma" konuları işlenirken meslekler, meslek yaşamı, ilgi ve yeteneklere uygun kariyer yaşamına yönelme gibi hususlara dikkat edilmelidir.
- 6) Programın etkililiğinin sağlanması için şube rehber öğretmenin; okul yönetimi, rehber öğretmen ve veliyle iş birliği yapması, yakın çevresindeki olanakları kullanması gerekmektedir.
- 7) Programın uygulanmasında rol oynama, sınıf içinde proje çalışmaları, küçük grup çalışmaları, problem çözme, bireysel çalışma, beyin fırtınası, gösteri, gezi-gözlem, sorucevap, benzetim, ikili ve grup çalışması, eğitsel oyunlar, kariyer planlama dosyası gibi yöntem ve tekniklere yer verilebilir.
- 8) Konularda yer alan kazanımların işlenişinde, belirli bir sıralama yerine bir bütünlük içerisinde, birbirleri ile ilişkili olacak şekilde ele alınmasına dikkat edilmelidir. Şube rehber öğretmeni, rehber öğretmen işbirliği ile hazırlayacağı çeşitli etkinliklerle dersin kazanımlarının gerçekleşmesini sağlamalıdır.
- 9) Öğrenci grubuna hangi konuda çalışılacağı etkinlik öncesinde açıklanmalıdır. Süreç boyunca uyulması gereken kurallar belirlenmelidir. Ayrıca etkinliklerle ilgili hazırbuluşluk gerektiği durumlarda bir hafta önceden araştırılacakları konular hakkında bilgilendirme yapılmalıdır.
- 10) Öğretmenler etkinlikleri uygularken heterojen gruplarla çalıştıkları için öğrencilerin özelliklerini dikkate almalıdırlar. Etkinliklerinde bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulup her bireyin özel ve değerli olduğu vurgulanmalıdır.
- 11) Öğretmen konuların işlenişinde yeri geldiğinde güncel olaylarla (sağlıklı beslenme, zararlı alışkanlıklar, meslekler vb.) ilişkilendirme yapmalıdır.
- 12) Öğrencilerin kendilerini uygun yöntem ve tekniklerin de yardımıyla tanımaları programın başarısı için önemlidir. Kendini tanıyan öğrenciler, gidebilecekleri en uygun üst öğrenim kurumu ve mensubu olabilecekleri mesleği araştırmalıdırlar. Bu nedenle öğrencilere kariyer planlamanın önemi kavratılmalıdır.
- 13) Programın "meslekler ve kariyer planlama" konularında başarıya ulaşmak için öğrencilerin üst öğrenim kurumlarına (çeşitli lise türleri) ziyaretleri, iş kurumu ziyareti yapılarak meslekler hakkında araştırmalar yapmaları ve iş sektöründe farklı meslek gruplarını gözlemeleri sağlanmalıdır. Bu imkânların bulunmadığı yerlerde okullarda meslek ve panolar aktif şekilde kullanılmalı, internetten, belgesellerden ve buna benzer materyallerden yararlanılmalıdır.
- 14) Öğrenciye verilen sorumlulukların (kariyer dosyası hazırlama, öz geçmiş yazma, meslekleri araştırma vb.) yerine getirilmesi sağlanmalıdır.
- 15) Öğretmen, programda yer alan kazanımların yaşam becerilerine dönüştürülmesini sağlamalıdır.
- 16) Kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda "*Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersi Programı*" temel alınarak "*Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)*" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Hafta ve Etkinlik No	Kazanım Numarası	Kazanımlar	Açıklamalar
1	40	*Bireysel kariyer planlama dosyası hazırlar.	*Kariyer dosyasında bireyin kendini tanımasına ve gerçekçi kararlar vermesine yardımcı olacak her tür materyal ve verinin bulunmasının önemine değinilmelidir. Her öğrencinin kendisine bir dosya hazırlamasını, yıl içinde yapılacak çalışmaların bu dosyada tutulacağı ve yılsonunda tercih yaparken bu dosyadaki bilgilerden yararlanılacağı vurgulanır.
2- Etk.1	37-38	*Kendini tanıtmada öz geçmişin önemini fark eder. *Öz geçmişini yazar.	
3	16	*Kendi öğrenme stilini belirler.	*Öğrenme Stili Testi uygulanmalıdır. Ek -1
4	17	*Okuldaki görev ve sorumluluklarını yerine getirir.	*Görev ve sorumluluklarımız kadar hak ve özgürlüklerimizin de olduğu ve demokratik toplumların bir gereği olduğu vurgulanır.
5	18	*Okul başarısını arttırmak için planlı çalışmaya özen gösterir.	*Planlı çalışmanın önemi vurgulanır ve herkesin sınıfta bir plan hazırlaması istenir. Form-2 öğrencilere dağıtılır.
6- Etk.2	19	*Sınav kaygısının performansına etkisini kavrar.	*Kaygısının sınav esnasındaki boyutunu değerlendirir.
7- Etk.2	20-21	*Sınav kaygısıyla baş etme yollarını açıklar. *Sınav kaygısı yaşadığında gerekli yardım almaya istekli olur.	*Yoğun sınav kaygısı yaşayan öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma servisinden aktif yardım alınması sağlanmalıdır.
8- Etk.3	1-2	*Ergenlik döneminin bedeninde, duygularında ve düşüncelerinde oluşturduğu etkileri sıralar. *Bedensel ve duygusal değişimlerin ergenlik döneminin doğal bir parçası olduğunu fark eder.	*Fen bilimleri dersiyle ilişkilendirme yapılmalıdır.
9	10	*Zararlı alışkanlıkların duygusal ve bedensel yönden insan hayatına etkilerini fark eder.	Okul Rehber Öğretmeni ile irtibata geçilerek Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri kullanılabilir.
10	11	*Kendini zararlı alışkanlıklardan korur.	Okul Rehber Öğretmeni ile irtibata geçilerek Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri kullanılabilir.

11	12	*Güvenli ve sağlıklı hayat için gerekli alışkanlıkları edinir.	Okul Rehber Öğretmeni ile irtibata geçilerek Türkiye Bağımlılıkla Mücadele Eğitimleri kullanılabilir.
12-Etk.4	13-14	*Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar. *Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir.	Okul Rehber Öğretmeninden yardım alınmalıdır.
13-Etk.4	15	*Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.	Okul Rehber Öğretmeninden yardım alınmalıdır.
14	3-4	*Yetenek, ilgi, değer kavramını açıklar. *Değerlerle ilgileri ayırt eder.	* Yetenek, ilgi, değer kavramlarının neler olduğu üzerine konuşulur.
15-Etk.5	5-6-7	*Kendi yetenek, ilgi ve değerlerini fark eder *Bireysel özelliklerini tanımaya istekli olur. *Güçlü ve zayıf yönlerini listeler.	*Yapılan Akademik Benlik Kavramı Ölçeği sonuçlarından yararlanılabilir.
16	8-9	*Bireysel özelliklerin toplumda üstlendiği rollere etkisini kavrar. *Bireysel farklılıklarını ve özelliklerini değerlendirir.	*Her bireyin tek ve eşsiz olduğu göz önünde bulundurularak öğrencilerin değer, yetenek ve ilgilerine saygı gösterilmelidir.
17	22-23	*İş, meslek, uğraş ve kariyer kavramlarını tanımlar. *Meslek sahibi olmanın önemini açıklar.	*İş ve meslek kavramlarının farkı üzerine konuşulmalı, uğraş ve kariyer kavramları tanımlanmalıdır.
18	24	*Üst öğrenim kurumlarına geçiş sistemini araştırır.	*Ortaöğretime geçiş sistemini araştırır. http://oges.meb.gov.tr/ sitesinden yararlanılabilir.
19	25	*Ortaöğretim program türleri hakkında bilgi toplar.	*Farklı program türündeki okullara gezi düzenlenebilir. *Öğrencilere bir önceki haftadan araştırmaları söylenir ve Form-11 dağıtılarak sınıfta doldurulur.
20	26	*İlgi, yetenek ve değerlerin ortaöğretim program türü seçimindeki rolünü fark eder.	*Form-11'deki bilgiler kullanılarak ilgi, yetenek ve değerlerine göre hangi program türünü seçmesi gerektiğini fark eder.
21	27	*İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitimin neler olduğunu kavrar.	
22-Etk.6	28-30	*İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği bireysel özelliklerin neler olduğunu kavrar. *İlgi duyduğu mesleklerle bireysel özelliklerinin ortak noktalarını belirler.	*Şube rehber öğretmeni öğrencilerin ilgi, yetenek ve değerlerinin ortaöğretim programını seçimdeki rolünü ve ilgi duyduğu mesleklerle bireysel özelliklerinin ortak noktalarını belirlemelerinde okul rehber öğretmeninden destek almalıdır.

23	29	*Ortaöğretim program türü seçiminde ailesinin ve çevresinin beklentileriyle kendi beklentilerini ayırt eder.	*Kariyer seçiminde zaman zaman ailelerin beklentilerinin bireyin beklentilerinin önüne geçtiğine ve bu durumun sakıncalarına değinilmelidir.
24-Etk.7	31	*Eğitimini sürdüreceği ortaöğretim program türünün meslek seçimine etkisini fark eder.	*Özellikle toplumsal cinsiyet rolleri ve meslek seçiminde cinsiyete ilişkin önyargılara değinilmeli ve meslek seçiminde buna dikkat edilmesi gerektiği açıklanmalıdır.
25	32-33	*Meslekler hakkında bilgi toplayacağı kaynakları fark eder. *Meslekler hakkında bilgi toplar.	*Mesleklerle ilgili bilgi toplayabileceği kurum/kuruluş (iş kurumu, okul rehberlik ve psikolojik danışma servisi gibi), dijital ortam (WEB) vb. yönlendirilir. Form -10 öğrencilere dağıtılır.
26	34	*Her mesleğin toplum yaşamındaki önemini fark eder.	*Belirli meslekler hakkında toplumda var olan ön yargılara değinilmeli, her mesleğin yaşamdaki değerine ve önemine vurgu yapılmalıdır.
27	35	*Mesleklerin uzun vadede istihdam olanaklarını değerlendirir.	*Şube rehber öğretmeni öğrencinin her mesleğin toplum yaşamındaki önemini belirlemede ve mesleklerin uzun vadede istihdam olanaklarını değerlendirmelerinde çeşitli meslek odalarından, çalışanlarından, iş kurumundan destek alabilir.
28	36	*Günlük yaşamında olumlu iletişim kurmanın önemini açıklar.	*İş yaşamında iletişimin önemi vurgulanır.
29	39	*Kariyer planlama basamaklarını açıklar.	
30	42	*Kariyer planlamanın gelişim dönemlerinde farklılık gösterebileceğini fark eder.	
31	44	*Kariyer planlamada alternatifleri değerlendirir.	*Alternatifli düşünmenin önemine değinilmelidir. Tek hedefin olmasının sakıncalarına vurgu yapılmalıdır. Ön yargıların ve olumsuz düşüncelerin kariyer planlamaya etkisi
32-Etk.8	41	*Ortaöğretim tercihlerini kariyer dosyasındaki verilerden yararlanarak belirler.	
33	43	*Mevcut kariyer hedeflerinin gerçekleştirilmesini değerlendirir.	

Yukarıda haftalar ve haftalara göre kazanımlar belirlenmiştir. Bu kazanımlardan bazıları için ayrıca etkinlik yazılırken, diğer kazanımlar için açıklamalar kısmında ne yapılması gerektiği yazılmıştır. Bu etkinlikler örnek olması açısından yazılmıştır, kazanımla ilişkili olmak kaydı ile etkinlikler değiştirilebilir.

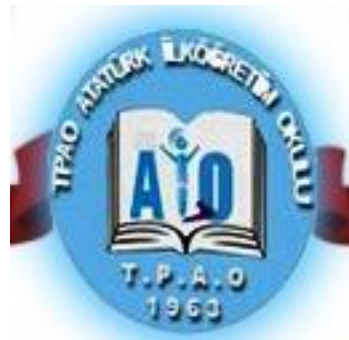
*İlköğretim Kurumları (İlkokul ve Ortaokul) "Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersi" haftada bir saat okutulacak bir derstir. Bu dersi şube rehber öğretmen okutmakla görevlidir.

Şube rehber öğretmen, programda yer alan kazanımların işleniş dağılımını bu dersin toplam saatini dikkate alarak planlamalıdır.

*Okul rehber öğretmeni programın kazanımlarının ölçülmesinde, çocukların yetenek, ilgi ve değerlerinin belirlenmesinde şube rehber öğretmenlerine gerekli desteği sağlamalıdır.

Kaynaştırma yoluyla eğitimlerini sürdüren öğrenciler için özellikleri, eğitim performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda "Rehberlik ve Kariyer Planlama Dersi Programı" temel alınarak "Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP)" hazırlanmalı ve uygulanmalıdır.

Etkinliğin 1 :ÖZGEÇMİŞİM

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	Kendini tanıtmada öz geçmişin önemini fark eder. Öz geçmişini yazar.(Kazanım numarası 37-38)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-1

Sürec:

1. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi başlatılır.
  - Özgeçmiş nedir?
  - İş için hazırlanan bir özgeçmişe hangi bilgiler yazılır?
  - Başvurulan işe göre bu bilgiler değişir mi?
  - Özgeçmiş hazırlamak neden gereklidir?
2. Öğrencilere Form-1 (iş başvurusu için öz geçmiş formu) dağıtılır ve doldurmaları istenir.
3. Gönüllü öğrenciler öz geçmiş formuna yazdıklarını sınıfla paylaşır.
4. İş başvurusu için özgeçmiş yazmanın önemi ve gerekliliği vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM 1-ÖZGEÇMİŞ FORMU

KİŞİSEL BİLGİLER

T.C. Kimlik Nu:

Ğsim:

Telefon:

E-mail Adresi:

Doğum Tarihi:

Doğum yeri:

Adres:

EĞİTİM

İŞ DENEYİMİ

ALINAN EĞİTİMLER

BURS VE ÖDÜLLER

BİLDİĞİ YABANCI DİLLER

BİLGİSAYAR

ÜYELİKLER

GÖNÜLLÜ ÇALIŞMALAR

HOBİLER

REFERANSLAR

Etkinlik 2: KAYGILIYSAM...

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	*Sınav kaygısının performansına etkisini kavrar. *Sınav kaygısıyla baş etme yollarını açıklar. *Sınav kaygısı yaşadığında gerekli yardım almaya istekli olur.(Kazanım numarası:19-20-21)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Sınav Kaygısı Envanteri-ÖNER, N. (1989)

*Bu etkinlik özel bilgi ve deneyim gerektirdiği için okul rehber öğretmeni veya RAM'lerden gelecek uzmanlar tarafından gerçekleştirilecektir. Bunun sağlanamadığı ya da kalabalık okullarda rehber öğretmenin yetiğemediği durumlarda bu etkinlikler yerine öğrencilerin gelişim özellikleri ve ihtiyaçları, okulun özellikleri göz önünde bulundurularak sınıf rehber öğretmeni tarafından farklı etkinlikler yapılabilir ya da diğer etkinliklere daha geniş yer verilebilir.

*Ortaöğretim giriş sınavına yönelik yoğun sınav kaygısı yağıayan öğrenciler belirlenirse destek hizmetleri sunulmalıdır.

Süreç:

1. Öğrencilere "Sınav Kaygısı Envanteri" dağıtılır ve öğrencilerden doldurmaları istenir.
2. Doldurulan envanterin değerlendirmesi yapılır ve her öğrencinin "sınav kaygısı düzeyi" tespit edilir.
3. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - Sınav kaygısı envanterinin sonuçlarından nasıl faydalanabilirsiniz?
  - Sınav sürecinde yaşadıklarınızla ilgili olarak bugüne kadar fark etmediğiniz bir özelliğinizi fark ettiniz mi?
  - Sınav kaygınızı nelerin etkilediğini fark ettiniz mi?
  - Sınav kaygı düzeyiniz sınavlarınızı nasıl etkiliyor?
  - Sınav kaygınızı azaltmak için neler yapabilirsiniz?
  - Sınav kaygınız yüksekse ve sınav performansınızı olumsuz etkiliyorsa nerden ve kimden/kimlerden yardım alabilirsiniz?
4. Öğretmen, öğrencilere sınav kaygısı ve sınav kaygısının performansı nasıl etkilediği hakkında bilgilendirir.
5. Bu etkinliğin sonunda öğrencilere neler kazandıkları sorulur ve cevaplarını sınıfla paylaşmaları istenir.

Değerlendirme

Etkinlik 3: DEĞİŞİM YORUM

Sınıf:	8.Sınıf
Kazanım:	*Ergenlik döneminin bedeninde, duygularında ve düşüncelerinde oluşturduğu etkileri sıralar. *Bedensel ve duygusal değişimlerin ergenlik döneminin doğal bir parçası olduğunu fark eder.(Kazanım numarası 1-2)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-3, Bebeklik, ergenlik ve yaşlılık dönemine ait resimler.

Süreç:

1. Öğretmen sınıfa getirdiği bebeklik, ergenlik ve yaşlılık dönemine ait resimleri öğrencilere sırasıyla gösterir.
2. Öğrencilere aşağıdaki yönerge verilir.

“Her insan bebeklikten yaşlılığa kadar değişik gelişim dönemlerinden geçer. Bu gelişim dönemleri;

Bebeklik ve çocukluk (0–10 yaşlar arası),

Ergenlik (11–21 yaşlar arası),

Genç yetkinlik (22–35 yaş arası),

Orta yaşlılık (36–59 yaş arası), ğleri

yaşlılık (60 ve üzeri yaşlar) tır.

Bu gelişim dönemlerinin her birinin farklı özellikleri vardır. ğimdi sizlerden kabaca bebeklik, ergenlik ve yaşlılık dönemlerini düşünmenizi istiyorum. Bu dönemlerde ne gibi değişimler meydana gelmektedir?”

3. Öğrencilerin verdikleri cevaplar tahtaya yazılır.
4. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - Sizler bu dönemlerden hangisinden geçtiniz?
  - Şu anda içinde bulunduğunuz dönem hangisi?
5. Öğretmen öğrencilere **“içinde bulunduğunuz döneme ergenlik dönemi diyoruz. Bu evrenin de tıpkı diğer evreler gibi kendisine özgü özellikleri vardır. Bu evrede çeşitli bedensel ve ruhsal değişimler meydana gelmektedir. ğimdi sizlere bir liste okuyacağım.**
6. **Listede yer alan değişimleri yaşıyıp yaşımadığınızı düşünmenizi istiyorum.”** yönergesini verir.
7. Öğretmen öğrencilere Form–3’yi okur.
8. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

- Sizler de bunlara benzer değişimler yaşadığınızı gözlemliyor musunuz? Neler?
  - Sizce bedensel ve duygusal değişimler ergenlik döneminin doğal bir parçası mıdır? Neden?
9. Bedensel ve duygusal değişimlerin ergenlik döneminin doğal bir parçası olduğu vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

NOT: Etkinlik sonlandırılırken öğrencilere; “görüldüğü gibi her gelişim dönemleri birbirinden farklıdır. Gelişim sürecinde bu dönemlerden geçerken her dönemin kendine özgü özelliklerini de ediniriz. Ergenlik döneminde de yaşadığımız bedensel ve ruhsal değişimler gelişimimizin doğal bir parçasıdır. Bu gün yetişkin olanlar bu dönemlerden geçti. Bu gün bebek olanlar bu dönemlerden geçecek ve bu gün ergen olan sizler bu dönemden geçiyorsunuz. Bunlar gelişimimizin doğal bir parçasıdır” denir.

Değerlendirme:

Ergenlik dönemindeki bedensel deęişiklikler

Ergenlięin en önemli belirtisi kısa zamanda dikkati çekecek bir biçimde birçok yönden büyümeğdir. Bu dönemde meydana gelen bedensel değişiklikler:

Boyun uzaması

Kilo artışı ve yağlanma

Baş kemikleri yüz kemikleri ve burun büyür, çene uzar kalınlaşır

Tüm kemik sisteminde büyüme hızlanır

El ve ayaklar ardından kol ve bacaklar uzamaya başlar, kalçalar, göğüs kemikleri ve omuzlar genişler.

(Birincil cinsiyet özellikleri) Kılınma, memelerin büyümesi, sesin değişmesi

(İkincil cinsiyet özellikleri) Erkeklerde penis ve testisler büyür

Kızlarda yumurtalıklar, vajina ve rahmin gelişmesi

Ciltte değişiklikler, yağlanma ve sivilceleşme

Terleme

Ergenlik dönemindeki ruhsal deęişiklikler

Ergenlik döneminde beden gelişiminin kişilik biçimlenmesi üzerinde önemli etkileri vardır. Özellikle bu dönemde hormon faaliyetleri gencin davranışlarının yönünü etkilemese de, davranışlara eşlik eden duyguların derinliğini ve yoğunluğunu kesinlikle etkiler. Karamsarlık, nedensiz ağlamalar, öfke-sevinç, neşe-hüzün gibi ikircikli duygular bu dönemin duygusal hareketliliğinin sonucudur.

Kendini dış dünyadan çekme, kalabalık içinde huzursuzlaşma, konuşurken yüzün kızarması ve terleme bu dönemde görülebilir.

Kimse neler hissettiğimi bilemez anlayamaz duygusu hâkimdir.

Duygular inişli ve çıkışlıdır ve yoğun yaşarlar

Yetişkin olma ile çocuk olma arasında çelişkili duygular yaşayabilirler.

Aşırı özgürlük isterler, bağımlılığı reddederler

Yalnız kalmayı tercih ederler İns. Kay. Gel. Vakfı, (2003).

Etkinlik 4: BAĞARIMI ETKİLEYEN ETMENLER

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	*Stresin nedenlerini ve belirtilerini açıklar. *Stres durumlarında kullandığı tepkileri etkililiği açısından değerlendirir. *Stresle başa çıkmada uygun yöntemler kullanır.(Kazanım numaraları13-14-15)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-4

Süreç:

1. Öğrencilere, ortaöğretim kurumlarına giriş sınavı öncesi, fiziksel açıdan sınav başarısını etkileyen etmenlerin neler olduğu sorulur ve cevaplar tahtaya yazılır.

Form-4 öğretmene bilgi amaçlı verilmiştir.

2. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - Sizin sınav başarınızda hangi etmenler ön planda? Neden?
  - Başarınızı etkileyen olumsuz etmenleri, olumluya nasıl dönüştürebilirsiniz?
3. Ortaöğretim kurumlarına giriş sınavı öncesi, fiziksel açıdan sınav başarısını etkileyen etmenler vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

Etkinlik 5: YETENEKLERİMİ TANIYORUM

Kazanım:	*Kendi yetenek, ilgi ve değerlerini fark eder *Bireysel özelliklerini tanımaya istekli olur. * Güçlü ve zayıf yönlerini listeler.(Kazanım Numaraları 5-6-7)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç	Form-5

Süreç:

Yetenek, herhangi bir davranışı (bilgi veya beceriyi) öğrenebilmek için doğuştan sahip olunan gizilgücün (kapasitenin) çevre ile etkileşim sonucu geliştirilmiş ve yeni öğrenmeler için hazır hale getirilmiş kısmını ifade eden bir kavramdır. Böylece bir kimsenin belli bir yaşa kadar geliştirdiği becerilere bakarak onun daha sonra göreceği eğitimden ne ölçüde yararlanabileceği hakkında bir tahminde bulunabiliriz.(Kuzgun 2000)

1. Yetenek türleri tahtaya yazılır.

- Genel akademik yetenek,
- Sözel yetenek,
- Sayısal yetenek,
- Uzay ilişkilerini görebilme yeteneği,
- Şekil ilişkilerini görebilme yeteneği,
- Büro işleri yeteneği,
- Göz-el koordinasyonu,
- Parmak becerisi,
- El becerisi,

2. Öğrencilere kendilerinde bulunan yetenekleri defterlerine yazmaları istenir.

3. Gönüllü öğrenciler yazdıklarını sınıfla paylaşır.

4. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.

- Tahtaya yazılan yetenek türlerini daha önceden biliyor muydunuz?
- Kendinizde olduğunu kabul ettiğiniz yeteneklerinizi ne zaman fark ettiniz?
- Yeteneklerinizi fark etmeniz size ne kazandırır?

4. Yeteneklerini fark etmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

FORM-5

ORTAÖĞRETİM KURUMLARINA GİRİŞ SINAVI ÖNCESİ, FİZİKSEL AÇIDAN SINAV BAĞARISINI ETKİLEYEN ETMENLER

- Yoğun huzursuzluk hali,
- Kalp atışının artması, nefes alıp vermede sorun yaşamak,
- Panik duygusunu hissetmek,
- Telaşlı olmak,
- Kuruntu yapmak,
- Hayale kapılmak,
- Uyanık kalmak için fazla miktarda çay, kahve ve özellikle ilaç kullanmak,
- Uykusuzluk
- Bedensel yorgunluk
- Dengeli beslenme, diyet yapmamak,
- Sınav sabahında güzel bir kahvaltı yapmak
- Vücudu dinlendirebilecek yürüyüş veya hafif fizik egzersizleri yapmak,
- Diğer.

FORM 11- ORTAÖĞRETİM PROGRAM TÜRLERİ

FEN LİSESİ NEDİR ?

SOSYAL BİLİMLER LİSESİ NEDİR?

ANADOLU LİSELERİ NEDİR?

MESLEKİ VE TEKNİK ANADOLU LİSELERİ NELERDİR?

ÇOK PROGRAMLI ANADOLU LİSELERİ NELERDİR?

ANADOLU İMAM HATİP LİSELERİ NEDİR?

GÜZELSANATLAR LİSESİ NEDİR?

SPOR LİSESİ NEDİR?

Etkinlik 6: BANA UYGUN MESLEKLER

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	*İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği bireysel özelliklerin neler olduğunu kavrar *İlgi duyduğu mesleklerle bireysel özelliklerinin ortak noktalarını belirler.(Kazanım numaraları 28-30)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-6, Form-7

Süreç:

1. Öğrenciler gruplara ayrılarak, Form-6 (mesleklerin gerektirdiği eğitim ve kişisel özellikler) dağıtılır.
2. Öğrencilerden belirtilen eğitim ve kişisel özelliklerin hangi meslekler için gerekli olduğunu bulmaları istenir.
3. Form'da yer alan diğer mesleklerden ilgi duyduğu 2 tanesini seçip, o mesleklerin gerektirdiği eğitim ve kişisel özelliklerin neler olabileceğini de yazmaları istenir.
4. Öğrencilerin buldukları meslekler ve mesleklerin gerektirdiği eğitim ve kişisel özellikleri okunur ve belirtilen mesleği bulup bulamadıklarına bakılır.

Öğretmen Form-7 de belirtilen mesleklerle kişilik özelliklerini karşılaştırabilir.

5. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - Bu meslekler içinde sizin seçmek istediğiniz meslekler var mı?
  - Sizin seçtiğiniz meslek için nasıl bir eğitim gerekiyor?
  - Sizin seçtiğiniz meslek için hangi kişilik özellikleri gerekiyor.
  - Sahip olduğunuz özelliklerin bu mesleklerin gerektirdiği özelliklere uyduğunu düşünüyor musunuz?
6. İlgi duyduğu mesleklerin gerektirdiği eğitim ve kişisel özellikler vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-6

(MESLEKLERİN GEREKTİRDİĞİ EĞİTİM VE KİŞİSEL ÖZELLİKLER)

Fen bilimlerinde başarılı olmak, el ve parmak becerisi, estetik, uzay ilişkiler yeteneği, iyi ilişkiler kurabilme, hoşgörü, güler yüz, bedence güçlü olma, üniversite eğitimi, yüksek akademik başarı,

MESLEK:.....

Kimya, fizik ve matematikte başarılı olmak, bilimsel merak ilgi duymak, üniversite eğitimi, yüksek akademik başarı,

MESLEK:.....

Fen bilimlerinde başarılı olmak, yüksek akademik başarı, anlayış, sabır, hoşgörü, güler yüz, sorumluluk sahibi olma ve zayıf insanlara yardım edebilme,

MESLEK:.....

Bedence sağlık olmak gerekir, insanlarla iyi iletişim kurabilme, uyanık, sabırlı, dürüst, hoşgörülü, soğukkanlı, sorumluluk sahibi, sağlığını kaybetmiş insanlara yardım etmeyi seven,

MESLEK:.....

Akademik başarı, kuvvetli bir dikkat ve bellek, el parmak becerisi, bilime, özellikle biyoloji, fizik, kimya, anatomi ve fiziğe ilgi duyma, sabırlı ve azimli olma, iyi iletişim kurabilme, hoşgörü, insan sevgisi ve insanlara yardım etme isteği,

MESLEK:.....

Akademik başarı, biyoloji, kimya alanlarında başarı, hayvanlarla ilgilenmekten hoşlanan, sabırlı ve dikkatli,

MESLEK:.....

Sözel yetenek, sosyal araştırmalara merak, başkalarıyla iletişimden hoşlanma, girişken, iyi gözlemci, Türkçe-kompozisyon, yabancı dil ve sosyal bilimlerde başarı,

MESLEK:.....

Türkçe ve sosyal bilimlerde başarı, ikna gücüne sahip, sağlam bir mantık ve sezgi, çalışma ve okumayı sevme, sabır, anlayış,

MESLEK:.....

Akademik başarı, iletişim becerisi, sabır, anlayış, çocukları sevme, öğretmeyi sevme,

MESLEK:.....

Matematik, fizik ve sosyal bilimlerde (sosyoloji, tarih, sanat tarihi, insan bilimleri ve kültür) alanlarında başarı, uzay ilişkilerini görebilme (cisimlerin uzayda alabilecekleri şekilleri gözünde canlandırma), düzgün şekil çizebilme, yaratıcılık, işbirliği ve uyum içinde çalışma,

MESLEK:.....

Bilimsel merak, analitik düşünme, geçmiş uygarlıkları incelemeye merak, eski ve yeni dilleri bilmek, tarih ve sosyal bilimlerde başarı,

MESLEK:.....

Aşağıdaki mesleklerden ilgi duyduğunuz 2 tanesini seçerek, o mesleğin gerektirdiği eğitim ve kişisel özelliklerinin neler olabileceğini yazınız.

Asker	Polis	Marangoz	Kuaför
Berber	Pilot	Şoför	Kaptan
Gemi mühendisi	Makinist	Savcı	Hâkim
Akademisyen	Emlakçı	Fotoğrafçı	Gıda Mühendisi
Bilgisayar Mühendisi	Sekreter	Tarihçi	Antropolog
Sosyolog	Mütercim-Tercümanlık	Sigortacı	Zabita
Psikolog	Turizmci	İnşaat mühendisi	

1.

2.

FORM-7 (Meslekler)

Diş hekimliği

Fen bilimlerinde başarılı olmak, El ve parmak becerisi, Estetik, Uzay ilişkiler yeteneği, iyi ilişkiler kurabilme, hoşgörü, güler yüz, bedence güçlü olma, üniversite eğitimi, yüksek akademik başarı,

Eczacılık

Kimya, fizik ve matematikte başarılı olmak, bilimsel meraka ilgi duymak, üniversite eğitimi, yüksek akademik başarı,

Fizik tedavi ve rehabilitasyon

Fen bilimlerinde başarılı olmak, yüksek akademik başarı, anlayış, sabır, hoşgörü, güler yüz, sorumluluk sahibi olma ve zayıf insanlara yardım edebilme,

Hemşirelik

Bedence sağlık olmak gerekir, insanlarla iyi iletişim kurabilme, uyanık, sabırlı, dürüst, hoşgörülü, soğukkanlı, sorumluluk sahibi, sağlığını kaybetmiş insanlara yardım etmeyi seven,

Doktor

Akademik başarı, kuvvetli bir dikkat ve bellek, el parmak becerisi, bilime, özellikle biyoloji, fizik, kimya, anatomi ve fiziğe ilgi duyma, sabırlı ve azimli olma, iyi iletişim kurabilme, hoşgörü, insan sevgisi ve insanlara yardım etme isteği,

Veteriner

Akademik başarı, biyoloji, kimya alanlarında başarı, hayvanlarla ilgilenmekten hoşlanan, sabırlı ve dikkatli,

Gazetecilik

Sözel yetenek, sosyal araştırmalara merak, başkalarıyla iletişimden hoşlanma, girişken, iyi gözlemci, Türkçe-kompozisyon, yabancı dil ve sosyal bilimlerde başarı,

Avukat

Türkçe ve sosyal bilimlerde başarı, ikna gücüne sahip, sağlam bir mantık ve sezgi, çalışma ve okumayı sevme, sabır, anlayış,

Öğretmenlik

Akademik başarı, iletişim becerisi, sabır, anlayış, çocukları sevme, öğretmeyi sevme,

Mimar

Matematik, fizik ve sosyal bilimlerde (sosyoloji, tarih, sanat tarihi, insan bilimleri ve kültür) alanlarında başarı, uzay ilişkilerini görebilme (cisimlerin uzayda alabilecekleri Şekilleri gözünde canlandırma), düzgün Şekil çizebilme, yaratıcılık, işbirliği ve uyum içinde çalışma,

Arkeolog

Bilimsel merak, analitik düşünme, geçmiş uygarlıkları incelemeye merak, eski ve yeni dilleri bilmek, tarih ve sosyal bilimlerde başarı,

(Kuzgun,1998)

Etkinlik 7: GENEL ORTAÖĞRETİM PROGRAMLARI

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	Eğitimini sürdüreceği ortaöğretim program türünün meslek seçimine etkisini fark eder.(Kazanım numarası-31)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-8

*Öğrencinin ilgileri, yetenekleri ve hedefleri doğrultusunda değerlendirmeler yapması beklenmektedir.

Süreç:

1. Form-8 öğrencilere okunur ve genel ortaöğretim programları
2. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - İlerde seçmeyi düşündüğünüz meslek için hangi orta öğretim programını tercih edebilirsiniz? Neden?
  - Mesleki amaçlara ulaşmada ortaöğretimde seçeceğiniz alanın önemi var mıdır? Neden?
  - Ortaöğretimde hangi bölümü seçerseniz, üniversitede hangi bölüme gidebilirsiniz?
  - Genel ortaöğretim programları, ilgi, yetenek ve hedeflerinize uygun mudur?
3. Mesleki amaçlara ulaşmada genel ortaöğretim programlarını değerlendirmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

FORM-8 GENEL

ORTAÖĞRETİM

Genel ortaöğretim, ilköğretim üzerine en az 4 yıl öğrenim süreli 15–18 yaş grubu çocukların eğitimini kapsamaktadır. Genel ortaöğretimin amacı; öğrencileri ortaöğretim seviyesinde asgari genel kültüre sahip, toplumun sorunlarını tanıyan, ülkenin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunan insanlar olarak yetiştirmek ve yükseköğrenime hazırlamaktır.

Genel ortaöğretim; genel liseler, Anadolu liseleri, Anadolu güzel sanatlar liseleri, fen liseleri, sosyal bilimler liseleri, spor liseleri ve çok programlı liselerden oluşmaktadır.

Genel ortaöğretim kurumlarını meydana getiren liselerin öğrenim süresi 4 yıldır. Ancak, bazı liselerin önünde hazırlık sınıfı bulunmaktadır. Bu okullara kayıt olan öğrenciler hazırlık sınıfını başarıyla tamamladıktan sonra, normal lise programlarını almaya başlar. Hazırlık sınıfının amacı, öğrenciye bir yabancı dilin 4 temel becerisini kazandırmaktır. Ağırlıklı olarak okutulan yabancı dil İngilizcedir. Almanca, Fransızca, Japonca, İspanyolca, İtalyanca, Rusça ve Çince dilleri de okutulmaktadır. Aşırı talep nedeni ile Anadolu, fen ve sosyal bilimler liseleri sıralama sınavı veya yetenek sınavı ile öğrenci almaktadır.

Genel ortaöğretim okullarında alan uygulaması yapılmaktadır. Bu okullarda Türkçe- Matematik, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Yabancı Dil alanları vardır. Öğrenci bir alandan mezun olmaktadır. Genel ortaöğretim okullarında haftalık ders saati sayısı 30–37 arasında değişmektedir. İkinci sınıfa geçen öğrenci yukarıda adı geçen alanlardan birini seçmektedir MEB, b.(2006).

Etkinliğin Adı:	TEKNİK PROGRAMLAR
Sınıf:	8. sınıf
Yeterlik Alanı:	Eğitsel ve Mesleki Gelişim
Kazanım:	Eğitimini sürdüreceği ortaöğretim program türünün meslek seçimine etkisini fark eder.(Kazanım numarası 31)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	Form-9

*Öğrencinin ilgileri, yetenekleri ve hedefleri doğrultusunda değerlendirmeler yapması beklenmektedir.

Süreç:

Öğrenciler bir hafta öncesinden gruplara ayrılır ve her grubun bir orta öğretim teknik programı hakkında araştırma yapması istenir. (Gmkânı olan okullarda gruplar, belirlenen okula araştırma gezisi yapabilirler.)

Öğrencilerden ortaöğretim teknik programlarının özelliklerini büyük bir kartonun yarısına yazmaları diğer yarısını ise boş bırakarak getirmeleri istenir.

1. Her grubun hazırladığı kartonlar sırayla tahtaya asılır.
2. Hangi teknik programın hangi mesleklere uygun olduğunu bulmaları istenerek, bulunan meslekler uygun programın karşısındaki boş kısımlara eklenir.
3. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - İlerde seçmeyi düşündüğünüz mesleğin, orta öğretim teknik programları ile bir bağlantısı var mı? Nedir?
  - Mesleki ve teknik programlar, ilgi, yetenek ve hedeflerinize uygun mudur?
4. Mesleki amaçlara ulaşmada teknik programları değerlendirmenin önemi vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Form- 9 öğretmene bilgi amacıyla verilmiştir.

Değerlendirme:

FORM-9

(MESLEK VE TEKNİK ORTAÖĞRETİM)

Mesleki ve teknik ortaöğretim; öğrencileri yüksek öğretime veya hem mesleğe hem yüksek öğretime veya iş ve meslek alanlarına hazırlayan öğretim kurumlarıdır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim meslek liseleri, teknik liseler, Anadolu meslek liseleri, Anadolu teknik liseleri, sağlık, tarım, adalet, meteoroloji, tapu kadastro meslek liselerinden oluşmaktadır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/ kurumlarında okutulan dersler, "ortak dersler" ve "alan/dal dersleri" olmak üzere 2 ana grupta toplanabilir. Bunların dışında seçmeli dersler de okutulmaktadır.

Ortak genel kültür dersleri genel liselerle aynıdır.

Alan dersleri, öğrencilere mesleki yeterlilikleri kazandırmayı amaçlayan derslerdir. Teknik liselerde ve Anadolu teknik liselerinde okutulan genel bilgi ve fen bilimleri derslerinin haftalık ders saatleriyle öğretim programları genel lise fen bilimleri alanı derslerinin aynıdır.

Mesleki ve teknik ortaöğretim okul/kurumlarında haftalık ders saati; meslek liselerinde 35, Anadolu meslek liselerinde 40, teknik lise ve Anadolu teknik liselerinde 45'tir.

3308 sayılı mesleki eğitim kanunu ile Anadolu meslek ve meslek liseleri öğrencilerinin beceri eğitimlerini iş yerlerinde yapmalarına fırsat tanınmış ve bunun için gerekli alt yapı hazırlanmıştır. Bu okulların son sınıfında okuyan öğrenciler, haftanın 2 günü okulda teorik eğitim, 3 günü işletmede beceri eğitimi almaktadır. İşletmede verilen beceri eğitiminin süresi haftada 24 saattir. Bu öğrenciler, Bakanlık bütçesinden karşılanan ödenekle hastalık, iş kazaları ve meslek hastalıklarına karşı sigortalanmakta, işletmelerce kendilerine asgari ücretin %30'undan az olmamak üzere ücret ödenmektedir.

Nüfusu az ve dağınık olan yerlerde ortaöğretimin genel, mesleki ve teknik öğretim programlarını bir yönetim altında uygulayan çok programlı liseler açılarak küçük yerleşim birimlerindeki okulların bina ve tesislerinde, eğitim araçlarından, öğretmen ve diğer personelinden yararlanılmaktadır MEB, b.(2006).

FORM-10

Meslek Tanıtımı Yapan Siteler

İŞ-KUR

<http://e-ogrenme.iskur.gov.tr/oyscontent/Courses/Course162/>

MEB

<http://www.egitim.gov.tr:8050/film1/>

<http://www.egitim.gov.tr:8050/film2/>

<http://mbs.meb.gov.tr> (Site Şuanda Güncellenmektedir.)

STK

<http://neokusamneolsam.org/>

Atamaların Takip Edilebileceği Siteler

DPB

www.dpb.gov.tr

(http://euygulama.dpb.gov.tr/dpb_web/menu/ilan_Menu.aspx)

ÖSYM

www.osym.gov.tr

(<http://www.osym.gov.tr/belge/1-23234/2015-kpss-kamu-personel-secme-sinavi.html>)

Etkinlik 8: TERCİHİMİ YAPARKEN

Sınıf:	8. sınıf
Kazanım:	Ortaöğretim tercihlerini kariyer dosyasındaki verilerden yararlanarak belirler.(Kazanım numarası 41)
Öğrenci Sayısı:	Tüm Sınıf
Süre:	40 Dakika
Ortam:	Sınıf
Sınıf Düzeni	Oturma Düzeni
Araç-Gereç:	-

Süreç:

Öğrencilerden 1 hafta öncesinden, **Bireysel Kariyer Planlama Dosyası** ile okulda uygulanan test ve test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanarak ilgileri, yetenekleri, hobileri, akademik başarıları, vb. konularda kendileri ile ilgili neler öğrendiklerini listeleterek sınıfa getirmeleri istenir.

1. Öğretmen öğrencilerin gidebileceği ortaöğretim kurumlarını tahtaya listeler.
2. Gönüllü öğrenciler listelerindeki kendileri ile ilgili bilgileri sınıf ile paylaşırlar.
3. Aşağıdakilere benzer sorularla grup etkileşimi devam eder.
  - Hangi ortaöğretim kurumuna gitmeyi düşünüyorsunuz? Neden?
  - Hangi ilgi, yetenek, hobi, akademik başarı, vb bilgileriniz sizi bu ortaöğretim kurumunu seçmeye yönlendirdi?
  - Sizin gitmeyi düşündüğünüz ortaöğretim kurumu ile ilgi, yetenek, hobi, akademik başarı, vb. bilgilerinizi göz önünde bulundurarak gidebileceğinizi düşündüğünüz ortaöğretim kurumu arasında bir fark var mı?
  - Varsa **Bireysel Kariyer Planlama Dosyası** ile okulda uygulanan test ve test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanmanızın kararınızda ki bu değişime etkisi oldu mu?
  - Bireysel Kariyer Planlama Dosyası ile okulda uygulanan test ve test dışı tekniklerin sonuçlarından yararlanarak tahtada listelenen ortaöğretim kurumlarından hangisine gitmeniz uygun olur? Neden?
4. Öğrencilere, Ortaöğretim tercihlerini yaparken okul rehber öğretmeninden yardım alabilecekleri vurgulanarak etkinlik sonlandırılır.

Değerlendirme:

EK-1

ÖĞRENME STİLLERİ TESTİ

Öğrencinin Adı - Soyadı :

Sınıfı – No :

AÇIKLAMA : Kendinizi en iyi anlattığınızı düşündüğünüz aktivitelerden size uygun olanların yanına işaret koyunuz. Bu testte doğru ya da yanlış cevap yoktur. En fazla işaretlediğiniz bölüm sizin baskın öğrenme yönteminizi belirler.

NO	A – KATEGORİSİ	AKTİVİTE	(X)
1		Biri bana ders verir gibi bir şeyler anlatırsa başka dünyalara dalarım	
2		Temiz ve düzenli bir sraya sahip olmak isterim	
3		Sözel yönergeleri kullanamam, haritaya gereksinim duyarım	
4		Duyduğum ama görmediğim yönergelere dikkat ekmekte zorlanırım	
5		Resimli bulmaca çözmeyi severim	
6		Sessiz okumayı severim	
7		Sözcükleri hatasız yazarım	
8		Gördüklerimi iyi hatırlarım	
9		Olaylar ve/ya konular şematize edilirse daha iyi anlarım	
10		Konuşmacının ağzını izlerim	
11		Resimli roman okumayı severim	
12		Şarkı sözlerini hatırlamakta zorlanırım	
13		Okunmakta olan bir metnin kopyasını takip etmezsem anlamakta zorlanırım	
14		Sözel tariflerin tekrarlanmasını isterim	
15		Kendi kendime düşünüp, çalışarak öğrenmeyi severim	
16		Derslerde not tutmayı tercih ederim	
17		Boş zamanlarımda okumayı severim	
18		Başkalarının ne yaptığını gözlerim	
19		Radyo ve televizyonu yüksek sesle dinlerim	
20		Telefonda konuşmayı sevmem, yüz yüze konuşmayı tercih ederim	
		İşaretlenen madde toplamı	

NO	B – KATEGORİSİ	AKTİVİTE	(X)
1		Kendi kendime konuşurum	
2		Bütün yanlışlarımı öğretmenin anlatarak düzeltmesini isterim	
3		Okurken parmağım ile takip ederim	
4		Sınıfta arkadaşlarımla tartışarak ve sohbet ederek öğrenmeyi severim	
5		Okurken kağıda çok yaklaşıyorum	
6		Gözlerimi ellerime dayarım	
7		Daha iyi öğrenmek için müzik ve ritmi severim	
8		Sınıfta çok fazla konuşurum	
9		Boş zamanlarımda arkadaşlarımla konuşmayı ve şaka yapmayı severim	
10		Genellikle grafikler, sembol ve simgeler benim öğrenmemi kolaylaştırır	
11		Yüksek sesle okumayı severim	
12		Yazılı karikatürleri tercih ederim	
13		Hikaye, şiir ve/ya kitap kasetleri dinlemeyi severim	
14		Anlatmayı yazmaya tercih ederim	
15		Görsel ve sözcük hatırlama hafızam iyi değildir	
16		Kendi kendime çalışmaktansa öğretmeni dinleyerek öğrenmeyi tercih ederim	
17		Bir konu bana okunursa kendi okuduğumdan daha iyi anlarım	
18		Kopyalanacak bir şey olmadan kolay çizemem	
19		Haritalardan çok sözel tarifleri ve yönergeleri tercih ederim	
20		Sessizliğe dayanamam... ya ben ya da diğerlerinin konuşmasını isterim	
		İşaretlenen madde toplamı	

NO	C – KATEGORİSİ	AKTİVİTE	(X)
1		Boş bir kağıda sütunlar çizmem istendiğinde kağıdı katlarım	
2		Ellerimi kullanabileceğim bir şeyler yapmaktan hoşlanırım	
3		Sandalyede otururken sallanırım ya da bacağımı sallarım	
4		Defterimin içini genellikle resimlerle, şekillerle süslerim, karalama yaparım	
5		Kalemimi elimde döndürürüm, masada tempo tutarım	
6		Öğretmenlerim asla çalışmadığımı düşünürler	
7		Öğretmenlerim sınıfta çok fazla hareket ettiğimi düşünürler	
8		Genellikle hiperaktif olduğum söylenir	
9		Çalışırken sık sık ara verir, başka şeyler yaparım	
10		Arkadaşlarıma el şakası yapmaya bayılırım	
11		Kapının üst çerçevesine asılarak odaya atlamak isterim	
12		Aktif olarak katıldığım etkinlikleri severim	
13		Bir şeyi görmek ya da duymak yetmez, dokunmak isterim	
14		Her şeye dokunmak isterim	
15		Objeleri biriktirmeyi severim	
16		Sınıfta tahta silmeyi, pencere ya da kapı açıp kapatmayı hep ben yapmak isterim	
17		Kürdanları, kibritleri küçük parçalara ayırırım	
18		Aletleri açar, içini söker, sonra yine bir araya getirmeye çalışırım	
19		Genellikle ellerimi kullanarak ve hızlı konuşurum	
20		Başkalarının sözünü sık sık keserim	
		<i>İşaretlenen madde toplamı</i>	

PUANLAMA :

A KATEGORİSİ (görsel ağırlıklı öğrenme stili) :.....
B KATEGORİSİ (işitsel ağırlıklı öğrenme stili) :.....
C KATEGORİSİ (dokunsal/kinestetik ağırlıklı öğrenme stili) :.....

DÜŞÜNCELER :

ÖĞRENME STİLLERİ

İnsanlar genellikle 3 yoldan bilgi edinirler.

- GÖRSEL** : Görerek ve okuyarak öğrenmeyi tercih ederler. Kendi kendine okuyarak öğrenirler. Renkli şeyleri, grafik ve haritaları tercih ederler.
- ĞİĞİTSEL** : İşiterek, dinleyerek ve tartışarak öğrenmeyi tercih ederler.
- KİNESTETİK** : Bazılarının aklında hareket enerjisi daha iyi kalır. Bunlar öğrenecekleri şeylerle fiziksel temas kurarak, yaparak öğrenirler. Kinestetik gezme, pandomim, vs.yi kapsar.

1. GÖRSEL ÖĞRENCİLER (GÖRDÜĞÜNE İNANANLAR)

Doğal olduğu yerler	İyi giyinir, ayrıntıları ve renkleri hatırlar, okumayı, yazmayı sever, insanların yüzünü hatırlar ama isimlerini unutur. Yazılarda görülen isimleri hatırlar, zihinsel (görsel) imgeler yaratır.
Problem çözme yolları	Talimatları okur, problemleri listeler, düşünceleri düzenlerken grafiksel malzemeler kullanır, akış kartları kullanır, kağıt üzerinde grafiksel çalışmalarını görür ve akılda canlandırır.
Değerlendirme ve test etme ihtiyacı	Görsel-yazılı testler, araştırma raporları, yazılı raporlar, grafiksel gösterimlerden yararlanır. Yazılı sınavlarda başarılıdır.
En iyi öğrenme yolları	Not alarak, liste yaparak, öğrenilecek bilgileri okuyarak, bir gösteriyi izleyerek öğrenir. Kitaplardan, video filmlerinden ve basılı materyallerden yararlanır.
Okuma / çalışma özellikleri	Eğlenmek veya dinlenmek için okur, uzun süre çalışamaz, çalışma sırasında sessiz ortam ister, hızlı okur, kelimelerin sesinden ziyade yazılı şeklini hatırlama.
Okuldaki güçlükleri	Ne yapılacağını görmeden hareket etmekte zorlanır. Gürültülü ve hareketli çevrede çalışamaz. Ses akort edemez. Görsel resim ve malzeme olmadan öğretmeni dinleyemez, öğretmenin hoş olmayan görüntüsü ile ilgilenir. Sıkıcı ve düzensiz bir sınıfta çalışmak istemez, konsantrasyonu bozan floresan ışığı altında çalışmaktan verim alamaz.
Genel değerlendirme	Özel yaşamlarında genellikle düzenli olurlar. Karışıklık ve dağınıklıktan rahatsız olurlar. Dağınık bir masada çalışamazlar. Önce masayı kendilerine göre düzenlerler, daha sonra çalışmaya başlarlar. Kalem, silgi, kalemıraş gibi araçlar için masada kendilerine göre yer belirlerler ve araç gereçlerini hep bu yerlerde tutarlar. Çantaları, dolapları her zaman düzenlidir. Yazmayı sevmeseler bile defterlerini düzenli ve itinalı kullanırlar. Düz anlatım denilen –okullarda dersi öğretmenin veya öğrencinin anlatması- yönteminden yeterince yararlanamazlar. Tam olarak anlaşılması için dersin görsem malzemelerle mutlaka desteklenmesi gerekir. Harita, poster, şema, grafik gibi görsel araçlardan kolay etkilenirler ve bu araçlardan öğrendiklerini kolay hatırlarlar. Öğrendikleri konuları gözlerinin önüne getirerek hatırlamaya çalışırlar.

2. İĞİTSEL ÖĞRENCİLER (KONUŞAN DİNLEYEN ÖĞRENCİLER)

Doğal olduğu yerler	Doğaçlama (spontan) konuşur, ayaküstü düşünür, karşılaştığı insanların yüzlerini unutur ama adlarını hatırlar, kelimelerle ve dille çalışır, hafif sesli ortamlardan hoşlanır.
Problem çözme yolları	Tartışmalardan hoşlanır, seçenekler hakkında konuşur, bir durumda ne yapılacağını o durumu yaşayanlara sorar, hedefi sözle ifade eder, sözlü tekrarlar yapar.
Değerlendirme ve test etme ihtiyacı	Yazılılardan ziyade sözlülerde başarılı olur, projelerini sözlü olarak sunar, ne öğrendiğinin birileri tarafından sorulmasını ister. Şiir okumaktan, şarkı söylemekten hoşlanır.
En iyi öğrenme yolları	Yüksek sesle anlatım, bir öğretmeni dinleme, küçük ve büyük grup tartışması yapma, çalışma yerinde fon olarak sessiz müzik dinleme ile daha iyi öğrenir.
Okuma / çalışma özellikleri	Diyalog ve oyunları okuma, karşılaştırma için içten ve dıştan seslendirme, okurken ne okuduğu hakkında kendi kendilerine ve başkalarına konuşma ve yeni kelimeleri seslendirmede başarılıdır.
Okuldaki güçlükleri	Görsel öğrencilerden daha yavaş okur, uzun süre sessiz okuyamaz, okuduğu parçada resimleri umursamaz, okunması ve yazılması gereken zamana bağlı testlerde ayrıntıları görmede, sessizleştirilmiş ortamda yaşamada ve uzun süre sessiz kalmakta sıkıntı yaşar.
Genel değerlendirme	Küçük yaşlarda kendi kendilerine konuşurlar. Ses ve müziğe duyarlıdırlar. Sohbet etmeyi, birileri ile çalışmayı severler. Genellikle ahenkli ve güzel konuşurlar. Yabancı dil öğreniminde (konuşma ve dinleme becerilerinde) başarılıdır. İlköğretim 1. ve 2. sınıflarında kendi kendilerine konuşmaları nedeni ile öğretmeni dinleyemezler. Bu özellikleri nedeni ile işittiklerini daha iyi anlamalarına rağmen bu şanslarını kaybederler. Göz ile okuma esnasında hiçbir şey anlamayabilirler o nedenle en azından kendi kulağının duyabileceği bir ses ile okumalarına izin verilmelidir. İşittiklerini daha iyi anlarlar. Daha çok konuşarak, tartışarak öğrenirler. Bilgi alırken dinlemeyi okumaya tercih ederler. Olay ve kavramları birinin anlatması ile daha iyi anlarlar. Grup ve ikili çalışmalarda konuşma ve dinleme olanakları olduğu için iyi öğrenirler. Hatırlamak istediklerini birisi kendilerine anlatıyor ya da söylüyormuş gibi işiterek hatırlarlar. Kaydedilmiş daha iyi hatırlarlar.

3. KİNESTETİK ÖĞRENCİLER (HAREKET HALİNDE OLANLAR)

Doğal olduğu yerler	Çeşitli spor ve danslarla uğraşmayı sever, yarışmalardan ve maceradan hoşlanır, zorluklara meydan okur. Koşma, sıçrama, atlama, yuvarlanma ve büyük motor kasları kullanmayı gerektiren eylemlerden hoşlanır.
Problem çözme yolları	Harekete geçer daha sonra da sonuçlara bakarak plan yapar. Problemleri güç kullanarak (fiziksel olarak) çözmeye çalışır. Önemli ölçüde bedensel çaba gerektiren çözümler arar. Problemleri bireysel olarak veya çok küçük gruplarla çalışarak çözmeyi tercih eder. Deneme-yanılma ve keşfetme yoluyla öğrenir.
Değerlendirme ve test etme ihtiyacı	Performansa dayalı ve proje yönelimli değerlendirmelerde başarılı olur. Öğrencinin öğrendiği şeyi sergileme veya gösterme eğilimi vardır. Bir şeyi anlatmaktan ziyade nasıl yapılacağını göstermeyi tercih eder.
En iyi öğrenme yolları	Canlandırma, taklit yaparak, gezerek ve performansa dayalı öğrenmeyle iyi öğrenir. Küçük tartışma grupları ile öğrenir.
Okuma / çalışma özellikleri	Eğlenmekten ziyade anlamak için okur, bir şeyin nasıl yapılacağını öğrenmek için okur. Kitapları, öğrendiği şeyleri, oyunları pratiğe döker. Kısa kitapları okumayı sever. Kısa dönemli çalışmalardan hoşlanır, parça parça çalışmaktan hoşlanır, yere uzanarak çalışmaktan hoşlanır.
Okuldaki güçlükleri	Okunaklı el yazısına sahip değildir. Dışa dönük, rahattır. Uzun süre oturamaz. Kelimeleri doğru okuma ve kullanmada sıkıntı yaşar. Duyulan, görülen ve yapılan şeyleri hatırlamakta zorlanır. Fiziksel bir hareket olmaksızın duygularını açıklayamaz. Uzun süre herhangi bir eylemi devam ettiremez.
Genel değerlendirme	Oldukça hareketli olurlar. Sınıfta yerlerinde duramazlar. Sürekli hareket halindedirler. Tahtayı silmek, pencereyi açmak, tebeşir getirmek, kapıyı örtmek hep onların görevi olsun isterler. Uzun müddet oturmaya zorlanırlarsa derste ne olup bittiğini anlamaz hale gelebilirler. Bu hareketlilik uygun işlere yönlendirilmezse genelde sınıfta problem çıkarırlar. Genellikle istenmeyen öğrenci haline gelirler. Tahta-tebeşir-anlatım ders işleme sisteminden en az yararlanırlar. Bu nedenlerden dolayı da yaramaz, tembel ya da zeki olmadıkları ileri sürülebilir. Dersin anlatılması veya görsel malzemelerle zenginleştirilmesi bu tür öğrencilere beklenildiği ölçülerde katkı sağlamaz. O nedenle sınıflarımızda ideal ders araçları olarak kabul edilen şema, harita, fotoğraf gibi görsel araçlar görsel öğrencilere göre kinestetik öğrenciler için daha az değer taşır. Anlatımdan da yararlanamazlar. Öğrenebilmeleri için mutlaka ellerini kullanabilecekleri, yaparak yaşayarak öğrenme dediğimiz yöntemlerin kullanılması gerekir. Sınıf yerine okul bahçesi ve ya laboratuvarında dokunarak, ellerini kullanarak, olayların içinde yaşayarak en iyi öğrenirler. Çalışırken sık sık ara vermeye gereksinim duyabilirler. Sözcükleri ya da sözel bilgileri öğrenirken onları kuma yazması ya da kilden yapması gibi öğrenirken ellerini kullanabilmesi, ders çalışırken hareket edebilmesi öğrenmesini kolaylaştırabilir. Örneğin küçük çocuklar çarpım tablosunu öğrenirken ip atlayabilirler.

Öğrenme stilleri ile zeka arasında bir bağlantı tespit edilememiştir. Her insanın bu stillerden yalnız birine sahip olması gerekmez, ikisini hatta üçünü de taşıyabiliriz. Bazı kişilerde iki stil ağırlıklı olarak vardır. Bazı kişiler bu üç özelliğten birini diğer ikisine göre taşırlar. Bu kişiler klasik okul sisteminde zorlanırlar. Özellikle ağır dokunsal/kinestetik ve ya ağırlıklı işitsel olan ve diğer stillerin özelliklerini göstermeyen öğrenciler su gruba girmektedirler. Dokunsal/kinestetik ağırlıklı öğrenciler mutlaka dersi ellerini kullanarak yapmak isterler. Oysa ki öğrenci sınıfta oturmak, öğretmen de aktif olmak zorundadır. Bu öğrenciler arkadaşlarını rahatsız eder ve sınıfın düzenini bozarlar. İşitsel ağırlıklı öğrencileri gözle okumaları sıkıntıya düşürebilir, çünkü sesin işitilmesi öğrenmelerini kolaylaştırır, hatta bazı durumlarda öğrenmeleri için şarttır. O nedenle ilköğretimde öğrencileri alıştırmaya çalıştığımız gözle okuma işitseller için bir sorun olabilir. Bu konuda işitsel öğrencilere yardımcı olunmalıdır.

Öğrenme stillerinin bilinmesi tembel veya yaramaz olduğunu sandığımız pek çok öğrencinin sadece kendi stilinin bilinmediği ve dikkate alınmadığı için öğrenemediği ve/ya istenmeyen şekilde davrandığı gerçeğinin anlaşılmasını da sağlayacaktır.